
METODICA PREDĂRII LIMBILOR

IMPORTANȚA METODEI COMPARATIVE ÎN PREDAREA GRAMATICII LIMBII ROMÎNE ÎN ȘCOLILE MAGHIARE

DE

A. FORIS

Urmînd cu fermitate linia marxistă în rezolvarea problemei naționale, partidul și guvernul nostru au lichidat regimul de asuprire națională, aplicat minorităților naționale sub regimul burghezo-moșieresc, au acordat drepturi egale tuturor minorităților naționale, creînd cele mai favorabile condiții pentru dezvoltarea lor multilaterală prin organizarea și dezvoltarea învățămîntului în limbile minorităților naționale. Azi, în Republica Populară Romînă, sînt peste 3.300 de școli elementare și medii și numeroase instituții de învățămînt superior create pentru minoritățile naționale.

O problemă centrală și de mare importanță în aceste școli o constituie predarea limbii romîne, deoarece cunoașterea perfectă a limbii romîne este necesară fiecărui om al muncii din patria noastră, aparținînd oricărei naționalități. Ea ajută la lichidarea izolării și neîncrederii din trecut între naționalități, adîncește legăturile de prietenie ale acestora cu poporul romîn, alături de care ele construiesc socialismul și luptă pentru apărarea păcii. Cunoașterea perfectă a limbii romîne de către minoritățile naționale din Republica Populară Romînă contribuie, în mare măsură, la consolidarea unității politico-morale a poporului muncitor din patria noastră, la dezvoltarea economică și culturală a scumpei noastre patrii.

Profesorii și învățătorii care predau limba romînă în școlile cu limba de predare a minorităților naționale trebuie să muncească în așa fel, ca elevii să iubească limba romînă, să nutrească sentimente de prietenie și fraternitate față de poporul romîn și de devotament față de scumpa noastră patrie.

Învățămîntul limbii romîne, în școlile minorităților naționale din Republica Populară Romînă a obținut unele succese după reforma învățămîntului, dar

aceste succese nu sînt încă mulțumitoare. Mai apar multe lipsuri în cunoștințele de limbă romînă ale elevilor maghiari. Vocabularul lor este încă foarte sărac, mînuirea și formarea propozițiilor este limitată. Elevii maghiari nu știu să lege bine cuvintele în propoziții, fac grave greșeli ortografice. Aceste lipsuri provin din faptul că pînă în prezent nu s-a publicat o metodică de predării limbii romîne în școlile minorităților naționale, iar manualele de limbă romînă pentru clasele a VI-a — a X-a ale școlilor cu limba de predare maghiară nu sînt corespunzătoare.

Necunoscînd metodele și procedeele cele mai indicate pentru predarea limbii romîne și în special a gramaticii, profesorii de specialitate din școlile cu limba de predare maghiară nu pătrund în esență problemele de gramatică studiate și îndrumază greșit pe elevi spre învățarea pe de rost a definițiilor și regulilor gramaticale, neștiind să lege teoria de practică.

Experiența școlii sovietice dovedește că cea mai bună metodă de predare a gramaticii unei limbi străine este metoda comparativă. Prin confruntarea faptelor și elementelor gramaticale este înlăturată predarea formală și învățarea mecanică a gramaticii unei limbi străine. Această metodă asigură atît participarea activă și conștientă a elevilor la explicarea regulilor de modificare și de îmbinare a cuvintelor în propoziții, cît și însușirea lor temeinică, durabilă și trainică. Astfel, orele de gramatică nu se vor rezuma numai la simple enunțări sau dictări de definiții. Experiența bogată a școlii sovietice dovedește că predarea gramaticii unei limbi străine trebuie să se sprijine pe cunoștințele însușite de elevi la studiul gramaticii limbii materne. Profesorul sau învățătorul trebuie să folosească metoda comparativă, fără a transforma lecțiile într-un studiu de gramatică comparată. El trebuie să folosească definițiile și regulile de gramatică a limbii materne pentru explicarea fenomenelor gramaticale ale limbii străine, acolo unde acestea corespund, și să concentreze atenția elevilor asupra a ceea ce este esențial în studiul gramaticii asupra regulilor de modificare și de îmbinare a cuvintelor în propoziții, întărind aceste reguli cu exemplele necesare.

Pentru explicarea gramaticii limbii romîne e necesar ca profesorul de specialitate din școlile maghiare să scoată în evidență fenomenele gramaticale specifice limbii romîne, sprijinindu-se atît pe asemănările cît și pe deosebirile care există între limbile romînă și maghiară. Pentru a face posibilă aplicarea acestei metode, profesorul de limbă romînă trebuie să cunoască și să studieze construcțiile gramaticale ale ambelor limbi.

La studiul gramaticii limbii materne, elevii maghiari au învățat, de exemplu, că posesiunea în limba maghiară se exprimă:

sau cu ajutorul pronumelor posesive: *enyém, tied, övé, mienk, tietek, övék, enyéim, tieid, övéi, mieink, tieitek, övéik*;

sau cu ajutorul sufixelor posesive personale: *-m, -d, -a, -e, -ja, -je, -nk, -tok, -tek, -tök, -uk, -ük, -juk, -jük, -aim, -eim, -aid, -eid, -ai, -ei, -jai, -jei*.

-aink, -eink, -jaink, -jeink, -aitok, -eitek, -jaitok, -jeitek, -jaik, -jeik, -aik, -eik.

De exemplu: a ceruza *az enyém* = creionul este al meu (*az enyém* este pronume posesiv). A ceruzám piros = creionul meu este roșu (*-m* este sufix posesiv personal și se leagă de substantivul respectiv).

Cu metoda directă a fost foarte greu de explicat elevilor maghiari, când se întrebuințează *pronumele posesiv* și când se întrebuințează *adjectivul posesiv* în limba română. Elevii maghiari au învățat numai formal, în mod mecanic, definițiile pronumelui posesiv și ale adjectivului posesiv, fără să poată folosi cunoștințele teoretice în practică. Dar, sprijinindu-se pe cunoștințele însușite la studiul gramaticii limbii maghiare, profesorul de limba română le poate ușor explica elevilor maghiari că:

1. În limba română, ca și în limba maghiară, *pronumele posesiv* ține locul persoanei care posedă anumite lucruri sau ființe. De exemplu, în propoziția: fratele meu este tractorist, *al tău* este strungar = *Testvérem* traktorista, *a tied* esztergályos, *al tău* este persoana care posedă ceva și exprimă și obiectul posedat (fratele este *pronume posesiv*, în limba maghiară *a tied* este la fel *birtokos névmás* = *pronume posesiv*.)

2. În limba română, spre deosebire de limba maghiară, când pronumele posesiv stă pe lângă un substantiv lămurindu-l întocmai ca un adjectiv, se numește *adjectiv posesiv*. În limba maghiară în acest caz, posesiunea se exprimă cu ajutorul sufixelor posesive personale (*birtokos személyragokkal*). De exemplu în propoziția: fratele meu este tractorist = *Testvérem* traktorista, *meu* este un pronume posesiv cu funcție de adjectiv, lămurind înțelesul substantivului fratele; *-m* din cuvântul *testvérem* este sufixul posesiv personal (*birtokos személyrag*).

Desigur că aceste asemănări și deosebiri în ceea ce privește pronumele posesiv și adjectivul posesiv, fiind cunoscute de profesorul de limba română, ușurează mult predarea și explicarea pronumelui posesiv și a adjectivului posesiv în limba română în școlile cu limba de predare maghiară, iar în felul acesta, elevii maghiari înțeleg mai ușor particularitățile limbii române și le însușesc în mod conștient.